

POWIATOWY URZĄD PRACY W CZARNKOWIE
ul. Przemysłowa 2a, 64-700 Czarnków

**RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE CZARNKOWSKO – TRZCIANECKIM
W 2007 ROKU**

Czarnków, kwiecień 2008

Spis treści

CZĘŚĆ I - DIAGNOSTYCZNA

I.	UWAGI WSTĘPNE.....	3
1.	Cel opracowania	3
2.	Podstawa opracowania	4
3.	Metodologia opracowania	4
II.	ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	6
1.	Bezrobotni zarejestrowani według zawodów – stan na 31.12.2007 rok.....	6
2.	Bezrobotni poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według grup zawodów	13
3.	Bezrobotni do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki na koniec 2007 roku	15
4.	Napływ i struktura napływu w 2007 roku.....	17
III.	ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) ZGŁOSZONYCH W 2007 ROKU	20
IV.	ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	26
V.	PODSUMOWANIE	33

Raport za 2007 rok podzielono na dwie części, tj. **diagnostyczną** i drugą, opartą na wynikach badań GUS oraz danych o absolwentach z Systemu Informacji Oświatowej MEN.

Pierwsza część raportu za 2007 rok tzw. diagnostyczna oparta jest na danych z załącznika 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy. Z uwagi na to, że dane z badania popytu z pracę za 2007 rok będą dostępne dopiero w czerwcu 2008 roku, a dane o szkołach wyższych za rok akademicki 2006/2007 będą publikowane przez GUS dopiero pod koniec kwietnia br., termin sporządzenia drugiej części raportu rocznego został przesunięty na przełom lipca i sierpnia 2008 roku.

CZĘŚĆ I – DIAGNOSTYCZNA

I. UWAGI WSTĘPNE

Zmiany popytu na pracę są obecnie znacznie szybsze niż zmiany podaży pracy. W konsekwencji tej różnej dynamiki zmian powstaje na rynku rozbieżność między strukturą zapotrzebowania na kwalifikacje, w której wyraźnie zwiększa się popyt na osoby wykształcone nowocześniej, a strukturą dostarczanych zasobów pracy o ciągle zbyt tradycyjnych kwalifikacjach.

Wraz z postępującym rozwojem gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach – postępować będzie proces zmniejszania się roli tradycyjnych przemysłów uważanych za schyłkowe lub znikające, na rzecz wzrostu roli działów i branż innowacyjnych, stosujących nowoczesne technologie oraz usługi, co skutkuje zanikaniem zawodów rzemieślniczych (tj, krawiec, szewc). W związku z powyższym szczególną rolę do odegrania mają nie tylko szkolenia dostosowujące umiejętności i kwalifikacje osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy, ale także **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**. Jest to bowiem proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu i podaży na siłę roboczą w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkookresowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

1. Cel opracowania

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, stanowiąc kompleksową analizę podstawowych wielkości opisujących powiatowy rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych może posłużyć w szczególności do:

- ❖ kontroli nad pojawiającymi się tendencjami w zatrudnieniu,

- ❖ korelacji kierunków kształcenia i szkolenia bezrobotnych i osób poszukujących pracy z potrzebami rynku pracy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
- ❖ podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez wskazywanie doradcom zawodowym zawodów poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- ❖ planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- ❖ prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Zakłada się, iż głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą organy i instytucje zainteresowane problematyką rynku pracy, w tym w szczególności:

- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych,
- wybrane instytucje szkoleniowe.

2. Podstawa opracowania

Podstawowym źródłem informacji wykorzystywanym w opracowaniu było:

zestawienie danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy będących w dyspozycji urzędu w układzie według zawodów i specjalności - załącznik nr 2 do sprawozdania MGIP-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* i załącznik nr 3 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności* - stan na 31.12.2007r.

3. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy w II półroczu 2007 roku, opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 10 grudnia 2002 roku (Dz. U. Nr 222 poz. 1868).

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności)

zdobytch w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Struktura klasyfikacji łączyła 1636 zawodów i specjalności w 387 grup elementarnych, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie (116), 30 dużych i 10 wielkich. Podstawowym kryterium wyodrębniania grup wielkich był poziom kwalifikacji. Natomiast pozostałe poziomy agregacji powstały w wyniku zastosowania w różny sposób kryterium „specjalizacji umiejętności”, co polega na każdorazowym braniu pod uwagę różnych umiejętności, np. rodzaju koniecznej wiedzy, posługiwania się określonymi narzędziami i stosowania odpowiednich materiałów lub też rodzaju wykonywanego produktu i świadczonych usług.

Dla potrzeb opracowania wykorzystano także zalecenia metodyczne Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, które wykorzystują istniejące w tym zakresie dotychczasowe doświadczenia w kraju, w tym w szczególności:

- Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu,
- Międzygminnego Ośrodka Doradztwa i Orientacji Zawodowej Gliwic, Zabrza, Knurowa i Pyskowic (eksperyment gliwicki),
- projekt prof. M. Kabaja opublikowany w książce pt. „Strategie i programy przeciwdziałania bezrobociu” (Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 1997),
- Krajowego Urzędu Pracy w zakresie pilotażowego wdrożenia monitoringu zawodów w wybranych województwach,
- Międzyresortowego Zespołu do Prognozowania Popytu na Pracę, działającego przy Rządowym Centrum Studiów Strategicznych, w zakresie analizy dorobku metodologicznego oraz efektywności praktycznej monitoringu rynku pracy według zawodów, stosowanego w różnych ośrodkach w kraju.

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1. Bezrobotni zarejestrowani według zawodów – stan na 31.12.2007 rok.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego na koniec grudnia 2007 roku wynosiła **3 715 osób i była niższa o 2 017 osób, tj. o 35,2%** w porównaniu do grudnia 2006 roku.

Stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła na koniec grudnia 2007 roku **11,7%**. W stosunku do grudnia 2006r. spadła o 5,6%.

Dla kraju wskaźnik ten kształtował się na poziomie **11,4%** a dla województwa **8,0%**.

Obszar powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego nie jest jednorodny pod względem poziomu bezrobocia.

Największe natężenie bezrobociem w grudniu 2007 roku występowało w **mg. Krzyż – 8,3%**, najmniejsze w **g. Połajewo – 4,7%** (stosunek liczby bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym). W pozostałych gminach wskaźnik bezrobocia rejestrowanego kształtował się na poziomie od 5,3% do 7,1%.

W celu zbadania sytuacji na rynku pracy poszczególnych grup zawodowych posłużono się informacjami dotyczącymi stanu i struktury bezrobocia na koniec 2007 roku.

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że bezrobotni w powiecie mają w większości niskie kwalifikacje. Na koniec 2007 roku wśród **2956 osób** bezrobotnych z zawodem zanotowano:

- ❖ **60% - 1774 osoby** z wykształceniem zasadniczym zawodowym (grupy od 5 do 8),
- ❖ **25,2% - 745 osób** wykształceniem średnim (grupa 3 i 4),
- ❖ **9,5% - 280 osób** z wykształceniem elementarnym (grupa 9),
- ❖ **5,3% - 157 osób** o wysokich kwalifikacjach (grupa 1 i 2).

Najliczniejszą kategorię stanowiły osoby posiadające zawody z grupy 7 „**robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**”. Na koniec 2007 roku zaliczono do tej grupy **865 bezrobotnych - 23,3%** ogółu zarejestrowanych.

Grupa ta dzieli się na cztery grupy duże:

1. **górnicy i robotnicy budowlani** – bezrobotnych o tych zawodach zanotowano **162 osoby** (w tym 69 murarzy),

2. **robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń** – grupa ta reprezentowana przez **305 osób**,
3. **robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni** – do tej grupy zaliczono **25 osób**,
4. **pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – grupa ta liczyła **373 osoby** (w tym 34% - 123 osoby stanowili krawcy a 7,8% - szwaczki).

Znaczną grupę tworzyły **osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego** – **759 osób**, tj. **20,4%** ogółu.

Bezrobotni zaliczani do grupy 3 „**Technicy i inny średni personel**” z uwagi na liczebność zajmowali trzecie miejsce. Na koniec 2007 roku zarejestrowano tutaj **647 osób** – **17,4%** ogółu.

W tej grupie zawodowej zostały wydzielone następujące grupy duże:

1. **średni personel techniczny** – na koniec grudnia 2007 roku grupa ta liczyła **151 osób** (w tym 48 osób w zawodzie technik mechanik),
2. **średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia** – w tej grupie zarejestrowano **212 osób** (w tym 84 osoby w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego),
3. **nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy** – reprezentowani tylko przez **2 osoby**,
4. **pracownicy pozostałych specjalności** – zaliczono tutaj **282 osoby** (w tym 169 osób w zawodzie asystent ekonomiczny).

Czwarte miejsce pod względem liczebności grupy zajęli bezrobotni posiadający **zawody związane z usługami osobistymi i sprzedawcy**. Według stanu na koniec 2007 roku w skład tej grupy wchodziło **606 bezrobotnych** – **16,3%** ogółu bezrobotnych.

Grupa ta dzieli się na następujące grupy duże:

1. **pracownicy usług osobistych i ochrony** – zaliczono tutaj **251 osób** (w tym 128 osób w zawodzie kucharz, 27 osób w zawodzie fryzjer),
2. **modelki, sprzedawcy i demonstratorzy** – grupa ta na koniec 2007 roku liczyła **355 osób** w zawodzie sprzedawca.

Bezrobotni o wysokich kwalifikacjach byli grupą nieliczną. Na koniec grudnia 2007 roku zarejestrowanych było **149 specjalistów** – **4,0%**. W tej grupie z kolei najliczniejszą grupę stanowili pozostali specjaliści – **87 osób**, tj. **ekonomiści i specjaliści do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)**.

Poniższa tabela przedstawia przynależność bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2007 roku do grup wielkich.

Tabela 1

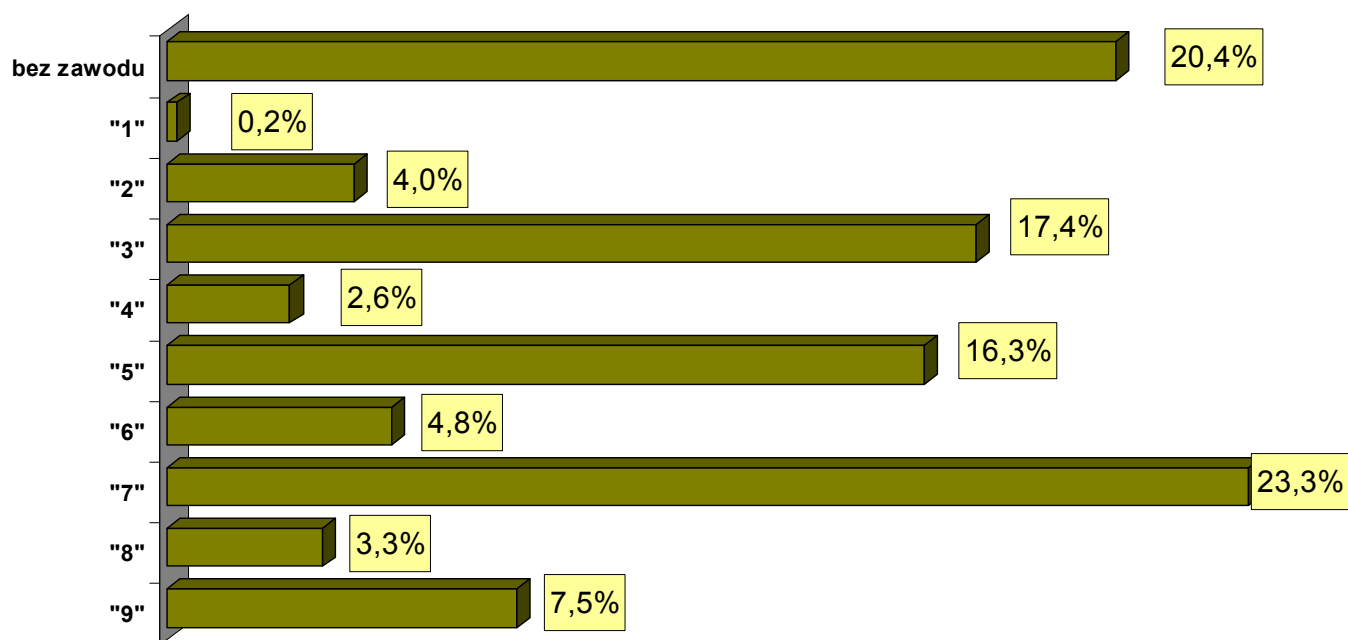
Struktura bezrobocia według grup wielkich zawodów na koniec grudnia 2007r.

Kod zawodu	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych na 31.12.2007	% udział
„0”	Bez zawodu	759	20,4
„1”	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	0,2
„2”	Specjaliści	149	4,0
„3”	Technicy i inny średni personel	647	17,4
„4”	Pracownicy biurowi	98	2,6
„5”	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	606	16,3
„6”	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	179	4,8
„7”	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	865	23,3
„8”	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	124	3,3
„9”	Pracownicy przy pracach prostych	280	7,5
Ogółem		3715	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Wykres 1

Struktura bezrobotnych wg grup wielkich zawodów w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim – stan na 31.12.2007 rok

Porównanie struktury bezrobocia w końcu 2006 i 2007 roku pozwoliło na zaobserwowanie głównie **tendencji spadkowych poszczególnych kategorii** zawodowych na rynku pracy. Najbardziej dynamiczny spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano wśród osób posiadających zawody z grupy:

- „**robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**” – spadek o **42,2%**, tj. o 632 osoby (zmniejszenie udziału tej kategorii w populacji bezrobotnych: w końcu grudnia 2007 roku stanowili 23,3% wobec 26,1% w końcu grudnia 2006 roku),
- „**operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń**” – spadek o **34,0%**, tj. o 64 osoby, (udział tej kategorii w populacji bezr. w końcu grudnia 2007 i 2006 roku stanowił 3,3%),
- „**rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy**” – spadek o **33,2%**, tj. o 89 osób,
- „**pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**” – spadek o **33,2%**, tj. o 301 osób.

Szczegółowe dane dotyczące dynamiki bezrobocia w układzie grup wielkich prezentuje tabela 2.

Tabela 2

Dynamika bezrobocia w układzie grup wielkich 2007 / 2006

Kod zawodu	Grupa zawodów	liczba zarejestrowanych bezrobotnych stan na 31.12.2006	liczba zarejestrowanych bezrobotnych stan na 31.12.2007	dynamika (%) 2006=100	dynamika 2007-2006
0	bez zawodu	1197	759	-36,6%	-438
1	przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5	8	60,0%	3
2	specjaliści	213	149	-30,0%	-64
3	technicy i inny średni personel	932	647	-30,6%	-285
4	pracownicy biurowi	127	98	-22,8%	-29
5	pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	907	606	-33,2%	-301
6	rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	268	179	-33,2%	-89
7	robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1497	865	-42,2%	-632
8	operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	188	124	-34,0%	-64
9	pracownicy przy pracach prostych	398	280	-29,6%	-118
RAZEM		5732	3715	-35,2%	-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Przeprowadzona analiza dotyczyła również struktury bezrobocia według kwalifikacji zawodowych na poziomie grup elementarnych. Zestawienie sporządzone na koniec grudnia 2007 roku wyszczególnia **11 zawodów**, generujących największe bezrobocie, ponad 50 osób w każdym zawodzie.

Tabela 3

Wykaz grup elementarnych charakteryzujących się najwyższym poziomem bezrobocia na koniec grudnia 2007 roku i dynamika zmian

Kod zawodu	Grupa zawodów	% ogółu bezr. z zawodem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych stan na 31.12.2007r.	% ogółu bezr. z zawodem	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych stan na 31.12.2006r.	Bezrobotni wzrost/spadek
522107	Sprzedawca	12,0	355	11,3	511	-156
341902	Asystent ekonomiczny	5,7	169	6,1	276	-107
512201	Kucharz	4,3	128	4,5	204	-76
743304	Krawiec	4,2	123	4,3	195	-72
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	2,8	84	2,4	108	-24
722204	Ślusarz	2,8	83	2,9	133	-50
321208	Technik rolnik	2,7	81	3,0	136	-55
723105	Mechanik samochodów osobowych	2,4	72	2,9	130	-58
712102	Murarz	2,3	69	2,7	121	-52
341501	Handlowiec	1,8	54	1,3	58	-4
613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	1,8	54	1,7	77	-23

Liczba bezrobotnych ogółem		3715	5732	-2017
w tym	Liczba bezrobotnych bez zawodu	759	1197	-438
	Liczba bezrobotnych z zawodem	2956	4535	-1579

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Najliczniej reprezentowanym wśród bezrobotnych w 2007 roku zawodem był zawód **sprzedawcy, na koniec 2007r. zanotowano 355 osób stanowiących prawie 10% ogółu bezrobotnych.**

W porównaniu ze stanem z końca grudnia 2006 roku liczba zarejestrowanych osób w tej grupie zawodowej **spadła o 31% tj. o 156 osób**, co jednak nie zmienia faktu dominującej pozycji tej kategorii zawodowej na liście zawodów generujących bezrobocie w powiecie czarnkowsko - trzcianeckim.

Od lat niekwestionowanym liderem wśród zawodów z największą liczbą osób bezrobotnych jest zawód sprzedawcy. Zawód ten w powiatowym rejestrze, zarówno 2007 roku jak i w latach wcześniejszych, reprezentowała co dziesiąta osoba bezrobotna i co piąta bezrobotna kobieta. Jest tak dlatego, że bardzo łatwo go zdobyć ze względu na nieskomplikowany zakres zadań i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania.

Pozwala to na szybkie przyuczenie się do świadczenia tego rodzaju pracy osobom nie posiadającym potrzebnego wykształcenia i doświadczenia, na co szansę daje wysoka fluktuacja kadr od lat notowana w tym zawodzie.

Grupę sprzedawców charakteryzuje nie tylko wysoka fluktuacja kadr, a jednocześnie do przedstawicieli tej profesji kierowana jest znaczna ilość ofert pracy. Bezrobotni, mimo iż posiadają przygotowanie do wykonywania tego zawodu, w wielu przypadkach nie spełniają oczekiwań pracodawców w zakresie obsługi kasy fiskalnej. Dodatkową barierę w podjęciu zatrudnienia mogą stanowić niewystarczające umiejętności interpersonalne.

Porównując liczbę bezrobotnych z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców, stwierdzić należy, iż istnieje zdecydowana dysproporcja między tymi wielkościami (dla 355 osób bezrobotnych 186 ofert pracy – nadwyżka 169).

Drugim zawodem generującym najwyższe bezrobocie był **asystent ekonomiczny**, na koniec 2007 roku zanotowano **169 osób – stanowiących około 6% bezrobotnych z zawodem**, dla których nie zgłoszono żadnej oferty pracy. W odniesieniu do 2006 roku nastąpił spadek ich liczby o 39%, tj. o 107 osób.

Na uwagę zasługuje, że ponad ¼ kobiet w rejestrze osób bezrobotnych powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego reprezentuje tylko pięć zawodów, tj.: **sprzedawca, asystent ekonomiczny, kucharz, krawiec i technik żywienia i gospodarstwa domowego.**

Analizując dynamikę grup zawodów generujących najwyższe bezrobocie największy spadek dotyczył mechaników.

Grupa zarejestrowanych „*mechaników samochodów osobowych*” w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu o **44,6% - 58 osób**. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych przygotowanych do wykonywania tej pracy wynosiła 72 osoby wobec 130 osób w końcu grudnia 2006 roku.

Grupa zarejestrowanych „*murarzy*” w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu o **43% - 52 osoby**. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych przygotowanych do wykonywania pracy murarza wynosiła 69 osób wobec 121 osób w końcu grudnia 2006 roku.

Grupa zarejestrowanych „*ślusarzy*” w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu o **38% - 50 osób**. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych przygotowanych do wykonywania pracy ślusarza wynosiła 83 osoby wobec 133 osób w końcu grudnia 2006 roku.

Grupa zarejestrowanych „*krawców*” w analizowanym okresie **uległa zmniejszeniu o 37% - 72 osoby**. Na koniec grudnia 2007 roku liczba bezrobotnych przygotowanych do wykonywania tej pracy wynosiła 123 osoby wobec 195 osób w końcu grudnia 2006 roku.

Analiza bezrobocia pod kątem kwalifikacji zawodowych zarejestrowanych osób w układzie grup elementarnych potwierdza tendencje zaobserwowane w zmianach wielkości poszczególnych grup wielkich. Wysoki spadek liczebności w grupie „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” wynika z pomniejszania się liczby zarejestrowanych osób w kilku grupach zawodowych. Grupy charakteryzujące się najwyższym spadkiem liczebności w zdecydowanej większości należą właśnie do tej grupy wielkiej – mechanicy pojazdów samochodowych, ślusarze, krawcy, murarze, stolarze, piekarze, cukiernicy.

2. Bezrobotni poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według grup zawodów

Dość znaczną grupę **1171 osób - 31,5%** wśród ogółu bezrobotnych w powiecie na koniec 2007 roku stanowiły osoby **bezrobotne z doświadczeniem zawodowym pozostające bez pracy dłużej niż rok**, szczególnie narażone na wykluczenie społeczne przez częstokroć małą elastyczność i mobilność zawodową. W porównaniu z grudniem 2006 roku ich ilość spadła o 38,5% - 734 osoby.

Każdy człowiek bowiem ma w danym momencie ograniczony zasób kompetencji lub praktyki zawodowej i nie może ich dowolnie zmieniać. Uzyskanie nowych kwalifikacji wymaga kształcenia lub praktyki zawodowej albo spełnienia obu tych warunków jednocześnie, a to z kolei wiąże się z nakładami pieniędzy, czasu i wysiłku.

Wydłużający się zaś okres pozostawania bez pracy zmniejsza poczucie własnej wartości, wywołuje zniechęcenie oraz osłabienie motywacji w poszukiwaniu pracy, a często niewiarę w możliwość zmiany swojej sytuacji.

Tabela 4

Zawody generujące największą liczbę bezrobotnych, poprzednio pracujących pozostających bez pracy dłużej niż rok na koniec 2007 i porównanie ze stanem na koniec 2006 roku

Nazwa zawodu (specjalności)	stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Dynamika w %
	Liczba osób ogółem	% ogółu długotrwale bezrobotnych	Liczba osób ogółem	% ogółu długotrwale bezrobotnych	
Sprzedawca	197	10,3	155	13,2	-21,3
Krawiec	77	4,0	57	4,9	-26,0
Kucharz	87	4,6	52	4,4	-40,2
Asystent ekonomiczny	58	3,0	41	3,5	-29,3
Technik rolnik	58	3,0	31	2,6	-46,6
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	38	2,0	24	2,0	-36,8
Sprzątaczką	39	2,0	22	1,9	-43,6
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	16	0,8	19	1,6	18,8
Pracownik biurowy	22	1,2	19	1,6	-13,6
Robotnik placowy	34	1,8	19	1,6	-44,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Analizując szczegółowo grupę bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy dłużej niż rok dominowali wśród nich:

- **sprzedawcy** – spadek o 21,3% w odniesieniu do 2006 roku,
- **krawcy** – spadek o 26,0% w odniesieniu do 2006 roku,
- **kucharze** – spadek o 40,2% w odniesieniu do 2006 roku.

Należy zwrócić uwagę, iż w tych grupach zawodowych notuje się wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych, pomimo znacznego zapotrzebowania ze strony pracodawców.

Może to świadczyć o rozbieżności kwalifikacji i rozmieszczenia zasobów pracy w porównaniu z popytem na pracę.

Gospodarka rozwija się przez tworzenie nowych miejsc pracy, na których są wymagane nowe kwalifikacje, natomiast osoby bezrobotne mają inne (stare) kwalifikacje. Nawet przy doskonałym działaniu rynku edukacyjnego i informacji o rynku pracy pojawia się tego typu niedopasowanie i może trwać stosunkowo długo. Wynika to z czasu potrzebnego na zdobycie kwalifikacji dostosowanych do oczekiwań firm – pracodawców. Im głębsze różnice między popytem a podażą kwalifikacji, tym czas dopasowań dłuższy i tym dłuższe bezrobocie osób niedopasowanych.

Długotrwale bezrobotni *bez zawodu* stanowili **12,4%** ogółu długotrwale bezrobotnych poprzednio pracujących (145 osób, w tym 122 kobiety). W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2006 roku ich liczba **spadła o 52% - 155 osób**.

3. Bezrobotni do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki na koniec 2007 roku

Niedopasowania kwalifikacyjne, tj. bezrobocie wśród absolwentów, pojawiają się gdy w gospodarce kształcenie (ogólne i zawodowe) funkcjonuje w pewnej izolacji od sygnałów płynących z rynku pracy, np. kiedy ustalanie kierunków zawodowych kształcenia nie ma związku z istniejącym na rynku popytem na pracę, albo kiedy zawartość programów kształcenia nie odpowiada obecnie stosowanym technologiom.

Osoby młode bez doświadczenia zawodowego, za to z wykształceniem, na które obecnie nie ma popytu, wchodzące na rynek pracy po ukończeniu szkoły, są grupą będącą w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Na koniec grudnia 2007 roku w ewidencji osób bezrobotnych zanotowano 150 absolwentów stanowiących 4,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W odniesieniu do grudnia roku ubiegłego ich liczba spadła o 105 osób, tj. o 41%.

Tabela 5

Liczba bezrobotnych absolwentów w układzie grup wielkich na koniec grudnia 2007 i 2006 roku

Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych absolwentów na 31.12.2007r.	% ogółu	Liczba bezrobotnych absolwentów na 31.12.2006r.	% ogółu	Dynamika w %
0. Bez zawodu	45	30,0	84	32,9	-46,4
1. Przedstawiciele władz publ, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	-	-	-	-
2. Specjaliści	24	22,9	33	12,9	-27,3
3. Technicy i inny średni personel	38	36,2	63	24,7	-39,7
4. Pracownicy biurowi	3	2,9	3	1,2	-
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	20	19,0	41	16,1	-51,2
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1	0,9	1	0,4	-
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	19	18,1	27	10,6	-29,6
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	-	-	2	0,8	-
9. Pracownicy przy pracach prostych	-	-	1	0,4	-
Ogółem	150	100,0	255	100,0	-41,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Wśród bezrobotnych absolwentów na koniec grudnia 2007 roku dominowały **osoby z wykształceniem średnim**, czyli z grup zawodowych 3 i 4, zakwalifikowano tutaj **41 osób (39,1%** zarejestrowanych absolwentów), w tym najwięcej osób zanotowano w zawodach:

- **technik handlowiec,**
- **technik żywienia i gospodarstwa domowego,**
- **technik ekonomista.**

W odniesieniu do roku ubiegłego liczba bezrobotnych absolwentów ze średnim wykształceniem spadła o 38% tj. o 25 osób.

Absolwenci z wykształceniem zawodowym, tj. z grup od 5 do 7 stanowili grupę **40 osób (38,0%** ogółu). Wśród tej grupy **30%** stanowiły osoby w zawodzie **sprzedawcy**, **15%** stanowili **mechanicy samochodów osobowych**.

W odniesieniu do grudnia roku 2006 ich liczba zmalała o 42%, tj. o 29 osób.

Grupę 24 osób (22,9% ogółu bezrobotnych absolwentów) stanowili bezrobotni absolwenci posiadający wykształcenie wyższe głównie administracyjne, ekonomiczne. Ich liczba nieznacznie bo o 9 osób – 27% spadła w porównaniu do grudnia 2006 roku.

Liczba bezrobotnych absolwentów **nie posiadających zawodu**, czyli osób, które w trakcie nauki nie uzyskały kwalifikacji, uprawniających do wykonywania określonego zawodu, głównie są to osoby kończące licea ogólnokształcące i profilowane, wyniosła 2007 roku **45 osób**, tj. **30%** ogółu bezrobotnych absolwentów. W odniesieniu do grudnia roku ubiegłego ich liczba spadła o 46,4% tj. o 39 osób.

Tabela 6

Zawody generujące największą liczbę bezrobotnych absolwentów

Nazwa zawodu	Liczba osób	w tym	% ogółu
		liczba kobiet	
Handlowiec* (zawód szkolny: Technik handlowiec)	11	6	7,3
Sprzedawca*	11	9	7,3
Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	9	9	6,0
Mechanik samochodów osobowych	6	0	4,0
Asystent ekonomiczny* (zawód szkolny: Technik ekonomista)	5	5	3,3
Kucharz małej gastronomii*	5	5	3,3
Specjalista administracji publicznej	4	3	2,7
Ekonomista	3	2	2,0
Technik elektronik*	3	0	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

4. Napływ i struktura napływu w 2007 roku

Aby zrozumieć sytuację na rynku pracy, ważne jest nie tylko stwierdzenie, ile osób znajduje się w danym stanie w określonym momencie, lecz także, ile z nich jest w nim od dawna, ile do niego weszło. Innymi słowy: jak zmienia się skład osób pozostających w danym stanie.

W ciągu całego 2007 roku zarejestrowało się **6.891 osób**, tj. o **21% - 1.822 osoby mniej** niż w ciągu 2006 roku, kiedy to do ewidencji wpłynęło 8.713 osób.

Największy procent stanowiły osoby z:

- o **wykształceniem zasadniczym zawodowym** z grup zawodowych od 5 do 8 – **45,2% ogółu**
- o **wykształceniem średnim** z grup 3 i 4 – **22,4 % ogółu napływu**.

Najmniej w 2007 roku rejestrowało się osób o wysokich kwalifikacjach z grup 1 i 2, tj. **427 osób (6,2% ogółu)** i bezrobotnych z wykształceniem elementarnym z grupy 9 – **374 osoby (5,4% ogółu)**.

Tabela 7

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2007 roku w układzie grup wielkich

Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2007r.	% udział	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2006r.	% udział	Dynamika w %
0. Bez zawodu	1423	20,7	1837	21,0	-22,5%
1. Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17	0,2	9	0,1	88,9%
2. Specjaliści	410	6,0	493	5,7	-16,8%
3. Technicy i inny średni personel	1408	20,4	1872	21,5	-24,8%
4. Pracownicy biurowi	138	2,0	145	1,7	-4,8%
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	835	12,1	1087	12,5	-23,2%
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	206	3,0	270	3,1	-23,7%
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1801	26,1	2297	26,4	-21,6%
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	279	4,0	294	3,4	-5,1%
9. Pracownicy przy pracach prostych	374	5,4	409	4,7	-8,6%
Ogółem	6891	100,0	8713	100,0	-20,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Najliczniej w 2007 roku rejestrowali się:

➤ **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy:** w ciągu 2007 roku zaliczono do tej grupy **26,1%** ogółu zarejestrowanych - **1801** bezrobotnych, spadek o 21,6% w porównaniu do roku 2006.

Grupa ta dzieli się na cztery grupy duże:

- *górnicy i robotnicy budowlani* – **349 osób** (w tym 40% stanowili **murarze** – 140 osób),
- *robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń* – **762 osoby** (mechanicy pojazdów samochodowych – 27% - 205 osób, ślusarze – 29% - 222 osoby),
- *robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni* – **36 osób**,
- *pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* – **654 osoby** (w tym krawcy stanowili 25% – 162 osoby, stolarze –12,2% - 80 osób, piekarze – 10,1% - 66 osób).

➤ **technicy i inny średni personel:** w ciągu 2007 roku zaliczono do tej grupy **20,4% ogółu** napływu – **1408 osób** bezrobotnych, spadek o 24,8% w odniesieniu do 2006 roku.

W tej grupie zawodowej zostały wydzielone następujące grupy duże:

- *średni personel techniczny* – **367 osób** (technicy mechanicy stanowili 36% - 132 osoby),
- *średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia* – **405 osób** (w tym technicy żywienia i gospodarstwa domowego stanowili 48% – 196 osób),
- *nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy* – **6 osób**,
- *pracownicy pozostałych specjalności* – **630 osób** (najliczniejszą grupę stanowili asystenci ekonomiczni 58% – 366 osób).

➤ **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy:** w ciągu 2007 roku zaliczono do tej grupy **12,1%** ogólnej liczby zarejestrowanych – **835** bezrobotnych, spadek o 23,2% w porównaniu do 2006 roku.

Grupa ta dzieli się na następujące grupy duże:

- *pracownicy usług osobistych i ochrony* – **372 osoby** (w grupie tej dominowali kucharze stanowiący 50% - 185 osób),
- *sprzedawcy* – **463 osoby**.

Bezrobotni o wysokich kwalifikacjach rejestrowali się najrzadziej.

W ciągu 2007 roku zarejestrowało się **410 specjalistów, spadek o 16,8%** w porównaniu do 2006 roku. W tej grupie z kolei najliczniejszą grupę stanowili *pozostali specjaliści* – 54% ogółu specjalistów 221 osób (ekonomisci – 38 , specjaliści do spraw administracji publicznej – 41 osób).

Biorąc pod uwagę ranking zawodów i specjalności w 2007 roku najwięcej zarejestrowało się:

- ❖ **sprzedawców – 463 osoby** stanowiących prawie **7%** ogółu zarejestrowanych w 2007 roku, w odniesieniu do roku ubiegłego nastąpił spadek ich liczby o 25% - 158 osób,
- ❖ **asystentów ekonomicznych – 366 osób – 5,3%** ogółu napływu osób bezrobotnych, spadek o 22% - 102 osoby w porównaniu do 2006 roku.

Tabela 8

Struktura napływu w 2007 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	% ogółu	w tym kobiety	absolwenci	
					razem	kobiety
522107	Sprzedawca*	463	6,7%	417	47	36
341902	Asystent ekonomiczny	366	5,3%	307	65	59
722204	Ślusarz*	222	3,2%	8	9	0
723105	Mechanik samochodów osobowych	205	3,0%	0	20	0
321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego*	196	2,8%	164	42	37
512201	Kucharz*	185	2,7%	156	5	4
743304	Krawiec*	162	2,4%	162	4	4
341501	Handlowiec*	147	2,1%	96	52	36
712102	Murarz*	140	2,0%	2	1	0
311502	Technik mechanik*	132	1,9%	4	21	1
321208	Technik rolnik*	105	1,5%	81	0	0
741203	Piekarz*	66	1,0%	6	6	1
742204	Stolarz*	70	1,0%	2	6	0
914103	Robotnik gospodarczy	56	0,8%	17	0	0
321205	Technik leśnik*	46	0,7%	10	10	3
743604	Szwaczka	44	0,6%	44	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Biorąc pod uwagę rodzaj ostatniego miejsca pracy, najliczniej w 2007 roku rejestrowali się bezrobotni poprzednio pracujący w:

- **przetwórstwie przemysłowym – 1848 osób** (34,1% ogółu zarejestrowanych dotychczas pracujących),
- **handlu hurtowym i detalicznym**, w zakładach zajmujących się naprawą sprzętu mechanicznego, motocykli oraz artykułów przeznaczonych do użytku domowego – **926 osób** (17,1% ogółu),
- **administracji publicznej i obronie narodowej – 448 osób** (8,3% ogółu),
- **budownictwie – 391 osób** (7,2% ogółu zarejestrowanych dotychczas pracujących),

W 2007 roku zarejestrowało się **1465 osób** dotychczas niepracujących, w tym 997 kobiet, stanowiących 68,1% ogółu zarejestrowanych dotychczas niepracujących. W odniesieniu do roku ubiegłego liczba rejestrujących się osób dotychczas niepracujących spadła o 27,4% - 552 osoby.

III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) ZGŁOSZONYCH W 2007 ROKU

W 2007 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Czarnkowie wpłynęło **2186** ofert pracy, co stanowi **spadek o 19,2%** w porównaniu do analogicznego okresu 2006 roku, kiedy ofert pracy było **2706**.

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że zdecydowanie największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczyło pracowników posiadających kwalifikacje należące do grupy „**pracownicy przy pracach prostych**” – **642** oferty – **29,4%**.

Stosunkowo często za pośrednictwem urzędu pracy pracodawcy poszukiwali:

„**robotników przemysłowych i rzemieślników**” – **486** ofert (22,2% ogółu ofert),

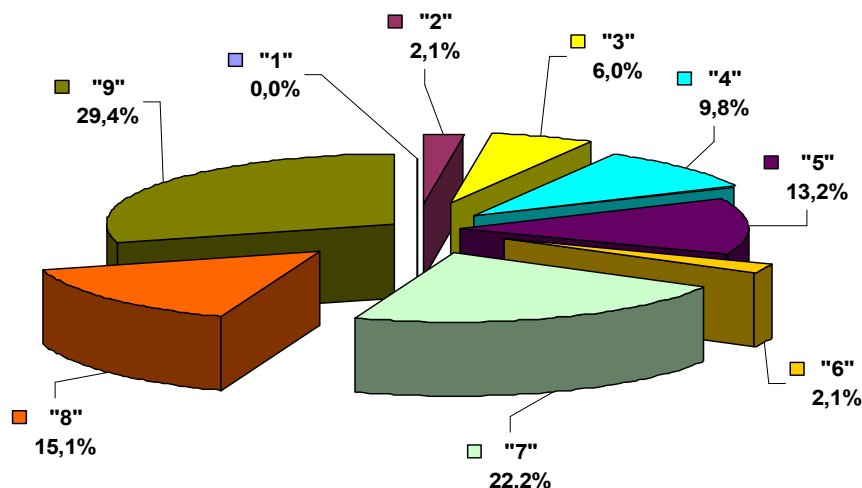
„**operatorów i monterów maszyn i urządzeń**” – **331** ofert (15,1%),

„**pracowników usług osobistych i sprzedawców**” – **289** ofert (13,2%).

Najmniejsza liczba propozycji zatrudnienia dotyczyła osób sklasyfikowanych w grupie „**specjaliści**” – **46** ofert (2,1%).

Wykres 2

Struktura pozyskanych ofert pracy wg grup wielkich zawodów w 2007 roku.

parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	"1"
specjaliści	"2"
technicy i inny średni personel	"3"
pracownicy biurowi	"4"
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	"5"
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	"6"
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	"7"
operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	"8"
pracownicy przy pracach prostych	"9"

Porównanie liczby ofert pracy pozyskanych w 2007 i 2006 roku wskazuje na tendencję malejącą, co przedstawia tabela 9.

Największe spadki zgłoszonych ofert pracy odnotowano w następujących grupach wielkich:

- „**pracownicy przy pracach prostych**” – spadek liczby ofert pracy o **27,8% tj. o 247 ofert** (ponieważ oferty dla tej grupy zawodowej były najliczniejszą kategorią wpłynęło to na ich udział % w ogólnej liczbie ofert, zmniejszył się on z 32,9% do 29,4%),
- „**pracownicy biurowi**” – spadek liczby zgłoszonych ofert pracy o **22,2 % tj. o 61 ofert,**
- „**robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**” – spadek liczby ofert pracy o **20,2% tj. o 123 oferty.**

Zestawienie informacji w tabeli 9 wskazuje, że w 2007 roku nieznacznie wzrosła liczba możliwości zatrudnienia na stanowiskach pracy wymagających wyższych kwalifikacji zawodowych, przynajmniej wykształcenia średniego. Wzrost odnotowano w grupie:

- „**specjaliści**” – o **4 oferty, tj. o 10%.**

Dla przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników zgłoszono 1 ofertę.

Tabela 9

Dynamika zgłoszonych w 2007 /2006 roku ofert pracy w układzie grup wielkich

Grupa zawodów	oferty pracy na koniec 2006r.	oferty pracy na koniec 2007r.	dynamika (%) 2006=100	wzrost/ spadek
1. Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	-	1	-	-
2. Specjaliści	42	46	9,5%	4
3. Technicy i inny średni personel	139	132	-5,0%	-7
4. Pracownicy biurowi	275	214	-22,2%	-61
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	327	289	-11,6%	-38
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	51	45	-11,8%	-6
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	609	486	-20,2%	-123
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	374	331	-11,5%	-43
9. Pracownicy przy pracach prostych	889	642	-27,8%	-247
Ogółem	2706	2186	-19,2%	-520

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Analiza zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje pracowników w układzie grup elementarnych wykazuje, że aż **39% ogólnego zainteresowania** pracownikami dotyczy ofert pracy dla osób posiadających **pięć rodzajów kwalifikacji**.

Wśród **2186** ofert pozyskanych przez urząd pracy **w 2007 roku** największa liczba ofert pracy skierowana była do bezrobotnych z zawodem „robotnik gospodarczy” – **16,6% ogólnej liczby ofert pracy, 362 oferty pracy**.

Kolejną grupą kwalifikacji stosunkowo często poszukiwaną przez pracodawców był zawód „sprzedawcy” – **186** ofert, stanowiących prawie **9% ogółu ofert** zgłoszonych w 2007 roku.

Ponadto stosunkowo często za pośrednictwem urzędu pracy zatrudniano osoby na stanowiska „pracownika biurowego” – **132** oferty stanowiące **6,0%** ogółu ofert pracy oraz „operatora urządzeń do obróbki drewna” – **74** oferty (**3,4%** ogółu ofert pracy).

Dużą kategorię ofert stanowiły również propozycje pracy dla „szwaczek” – **85** ofert pracy, które stanowiły prawie **4%** ogólnego zapotrzebowania na pracowników.

Tabela 10

Struktura i dynamika zgłoszonych w 2007 i 2006 roku ofert pracy w układzie grup elementarnych

Kod zawodu	Grupa zawodów	oferty pracy w 2007 roku	% ogółu	oferty pracy w 2006 roku	% ogółu	oferty pracy wzrost/spadek	dynamika w %
„914103”	Robotnik gospodarczy	362	16,6	483	17,8	-121	-25,1%
„522107”	Sprzedawca	186	8,5	203	7,5	-17	-8,4%
„419101”	Pracownik biurowy	132	6,0	149	5,5	-17	-11,4%
„743604”	Szwaczka	85	3,9	96	3,5	-11	-11,5%
„814190”	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	74	3,4	53	2,0	21	39,6%
„722204”	Ślusarz	72	3,3	84	3,1	-12	-14,3%
„932104”	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	67	3,1	172	6,4	-105	-61,0%
„828109”	Monter pojazdów i urządzeń transportowych	63	2,9	86	3,2	-23	-26,7%
„343101”	Pracownik administracyjny	60	2,7	47	1,7	13	27,7%
„631102”	Robotnik leśny	29	1,3	31	1,2	-2	-6,5%
Liczba zgłoszonych ofert pracy ogółem		2186	100,0	2706	100,0	-520	19,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPIPS-01

Powyższa tabela obrazuje, iż w 2007 roku w porównaniu do 2006 roku zgłoszono więcej ofert pracy dla osób z kwalifikacjami:

- „operator urządzeń do obróbki drewna” – wzrost o 39,6% tj. o 21 ofert,
- „pracownik administracyjny” wzrost o 27,7% tj. o 13 ofert.

Duże spadki zgłoszonych ofert pracy odnotowano w następujących zawodach:

- **robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym**, liczba zgłoszonych w 2007 roku ofert pracy zmalała o 61%, tj. o 105 ofert,
- **monter pojazdów i urządzeń transportowych** – spadek o 26,7% tj. o 23 oferty w odniesieniu do 2006 roku,
- **robotnik gospodarczy** – w 2007 roku zgłoszono o 25,1% - 121 ofert mniej niż w roku ubiegłym.

W 2007 roku obserwowano tendencje związane ze zmniejszaniem się skali bezrobocia jak i zmniejszaniem liczby zgłaszanych przez pracodawców propozycji pracy.

Analizując dynamikę bezrobocia i ofert pracy dostrzega się zwiększanie częstotliwości poszukiwania przez urzędy pracy m.in.

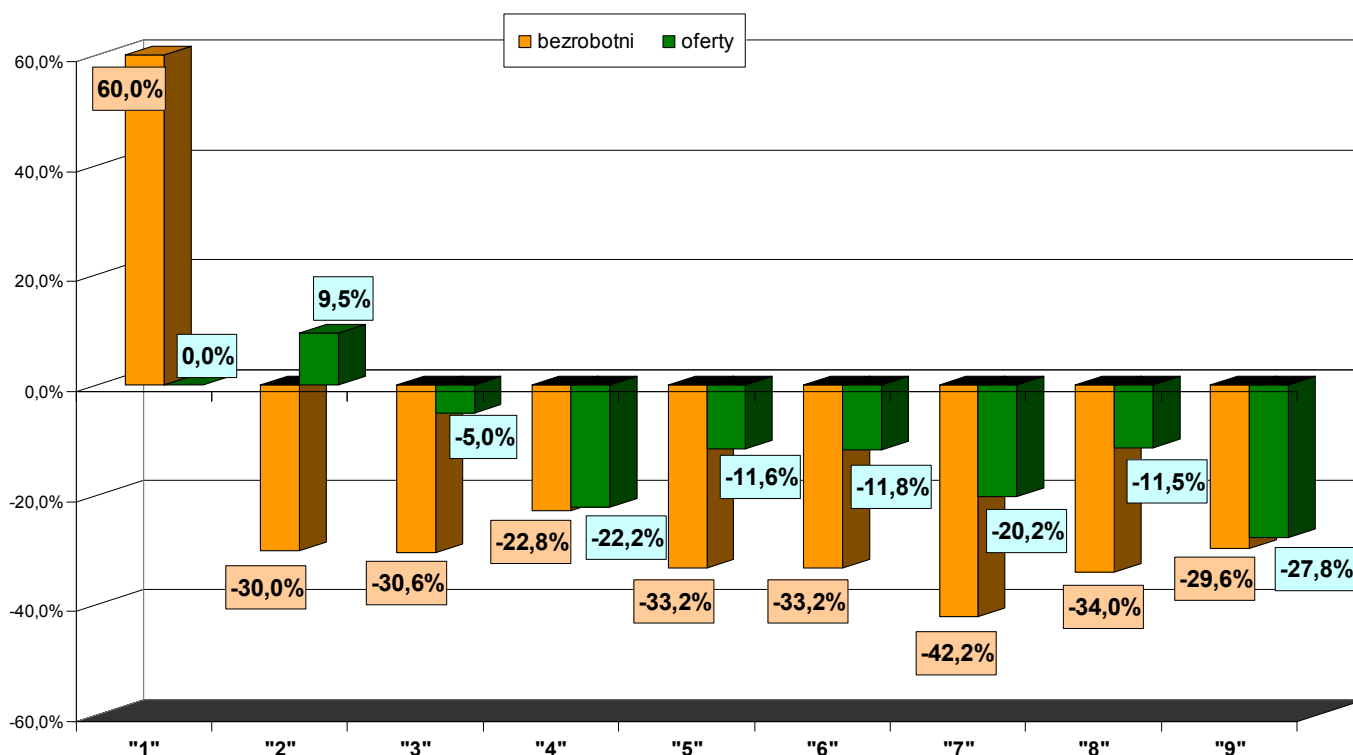
specjalistów - liczba bezrobotnych osób spadła w stosunku do 2006 roku o **30,0%**, zaś liczba ofert pracy pozyskanych w 2007 była wyższa od tej z 2006 roku o **9,5%**.

Dla pozostałych grup tempo spadku liczby bezrobotnych było znacznie wyższe od wskaźnika zmniejszania się propozycji zatrudnienia, np. dla grupy „**robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**” nastąpił **spadek liczby bezrobotnych o 42,2% a ofert pracy o 20,2%**.

Zestawienie dynamiki bezrobocia i ofert pracy dokładnie obrazuje poniższy wykres .

Wykres 3

% dynamika liczby bezrobotnych i zgłoszonych ofert pracy w 2007 roku

1 – parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy

2 – specjaliści

3 – technicy i inny średni personel

4 – pracownicy biurowi

5 – pracownicy usług osobistych i sprzedawcy

6 – rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy

7 – robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

8 – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń

9 – pracownicy przy pracach prostych

W 2007 roku najwięcej ofert pochodziło z następujących sekcji EKD:

- przetwórstwo przemysłowe - **30,6%** ogółu zgłoszonych ofert pracy,
- administracja publiczna i obrona narodowa – **24,7%**,
- handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego -**13,5%**,
- obsługa nieruchomości – **10,2%**.

Tabela 11

Oferty pracy według sekcji EKD w 2006 i 2007 roku

Sekcja EKD	Liczba ofert w 2006	% ogółu	Liczba ofert w 2007	% ogółu	Dynamika w %
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	92	3,4	89	4,1	-3,3%
Rybacktwo	-	-	15	0,7	-
Górnictwo	-	-	2	0,1	-
Przetwórstwo przemysłowe	808	29,9	668	30,6	-17,3%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	10	0,4	8	0,4	-20,0%
Budownictwo	120	4,4	90	4,1	-25,0%
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	353	13,0	295	13,5	-16,4%
Hotele i restauracje	59	2,2	45	2,1	-23,7%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	42	1,6	25	1,1	-40,5%
Pośrednictwo finansowe	17	0,6	24	1,1	41,2%
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	292	10,8	224	10,2	-23,3%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	671	24,8	541	24,7	-19,4%
Edukacja	85	3,1	62	2,8	-27,1%
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	78	2,9	52	2,4	-33,3%
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	79	2,9	46	2,1	-41,8%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	-	-	-	-	-
Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	-	-	-	-
Działalność niezidentyfikowana	-	-	-	-	-
Ogółem	2706	100,0	2186	100,0	-19,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Różnice na rynku pracy, dotyczące podaży i popytu mogą być źródłem niedopasowań strukturalnych.

Zasadniczą kwestią pozostaje ujęcie w analizach umiejętności ludzkich do wykonywania pracy. Nie sposób wymienić wszystkich możliwych rodzajów kwalifikacji, które posiadają ludzie i o które zabiegają pracodawcy. Znaczna część z nich nie musi ściśle wiązać się z kwalifikacjami zawodowymi, są to raczej ogólne cechy, np. przedsiębiorczość, systematyczność itp.

W niektórych zajęciach zawodowych mają one kapitalne znaczenie. Można też się ich – dzięki treningom wyuczyć. Jednak nie jesteśmy w stanie zbadać wyposażenia ludzi w te cechy.

Najczęściej badamy, w jakich zawodach dominują bezrobotni, czyli dokonuje się analizy zawodów nadwyżkowych i jakich zawodów brakuje na rynku pracy, na które zgłaszane jest zapotrzebowanie.

Niedoskonałość tej analizy wynika jednak z faktu, iż znaczna część populacji nie wykonuje tzw. zawodu wyuczonego, a także że zmienia wykonywany zawód.

Oceny szans uzyskania zatrudnienia w danym zawodzie dokonano w oparciu o następujące mierniki:

- a. **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w danym zawodzie w analizowanym półroczu,**
- b. **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów,**
- c. **wskaźnik długotrwałego bezrobocia w danym zawodzie.**

a. Największy **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy** przypadają na następujące grupy zawodów:

- **operatorzy i monterzy maszyn** (monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy),
- **operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych** (operatorzy urządzeń do rozdrabniania, mieszania i granulowania chemikaliów, operatorzy urządzeń do obróbki drewna),
- **robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni,**
- **pracownicy obsługi biurowej: sekretarki,** operatorzy wprowadzania danych,
- **pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach:** gospodarze budynków.

Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w 2007 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik szansy uzyskania oferty
"33"	nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	-
"13"	kierownicy małych przedsiębiorstw	-
"64"	rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	-
"61"	rolnicy	0,0008
"32"	średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	0,0014
"31"	średni personel techniczny	0,0058
"24"	pozostali specjaliści	0,0127
"42"	pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,0147
"73"	robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	0,0179
"21"	specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,0199
"22"	specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	0,0249
"12"	kierownicy dużych i średnich organizacji	0,0256
"51"	pracownicy usług osobistych i ochrony	0,0283
"34"	pracownicy pozostałych specjalności	0,0297
"74"	pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,0341
"62"	ogrodnicy	0,0353
"71"	górnicy i robotnicy budowlani	0,0357
"52"	modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,037
"72"	robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,0442
"63"	leśnicy i rybacy	0,0496
"83"	kierowcy i operatorzy pojazdów	0,0514
"23"	specjaliści szkolnictwa	0,0546
"93"	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,1545
"91"	pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	0,1682
"41"	pracownicy obsługi biurowej	0,2
"92"	robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	0,2222
"81"	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,2338
"82"	operatorzy i monterzy maszyn	0,322

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Najmniejsze szanse uzyskania oferty pracy mieli tymczasem:

nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy,

kierownicy małych przedsiębiorstw (m.in. w przemyśle przetwórczym, w handlu hurtowym i detalicznym, w gospodarce magazynowej, transporcie i łączności),

rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby.

b. wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów

Zawody deficytowe i nadwyżkowe określone są za pomocą wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów mierzonej stosunkiem średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie. Przyjmuje się, że:

zawody o wskaźniku $>1,1$ o **zawody deficytowe**,

zawody o wskaźniku mieszczącym się w przedziale $<0,9; 1,1>$ to **zawody zrównoważone** (wykazujące równowagę na rynku pracy),

zawody o wskaźniku $< 0,9$ to **zawody nadwyżkowe**.

Biorąc pod uwagę średnią miesięczną liczbę ofert pracy zgłoszonych w 2007 roku oraz średnią miesięczną liczbę zarejestrowanych osób w danym okresie w powiecie, spośród zawodów, na które pracodawcy zgłosili zapotrzebowanie wyodrębniono **39 zawodów deficytowych, 16 zawodów zrównoważonych oraz 81 zawodów nadwyżkowych**, tabele zawierają jednak 30 zawodów deficytowych i 30 zawodów nadwyżkowych na poziomie 6-cyfrowego kodu zawodu.

Zawody deficytowe

Ranking zawodów deficytowych to cenna wskazówka przede wszystkim dla instytucji edukacyjnych, które powinny przeanalizować i ewentualnie zweryfikować kierunki kształcenia młodzieży. Aby zminimalizować ryzyko generowania absolwentów, którzy następnie zasilą szeregi osób bezrobotnych, w wyniku niedostosowania edukacji zawodowej do potrzeb lokalnego rynku pracy, to właśnie w tych kierunkach w pierwszej kolejności powinna odbywać się edukacja w placówkach oświatowych na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego.

Do **zawodów deficytowych**, czyli o przewadze liczby ofert nad liczbą bezrobotnych w danym zawodzie zaliczono m.in. następujące zawody:

- **spawacz ręczny łukiem elektrycznym,**
- **opiekunka dziecięca,**
- **monter pojazdów i urządzeń transportowych,**
- **ogrodnik – uprawa roślin ozdobnych,**
- **szlifierz metali,**
- **wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych,**
- **asystent bankowości.**

Tabela 13

Zawody deficytowe

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	wskaźnik intensywności deficytu zawodów
"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	2,6667	0,0833	-2,5833	32
"513102"	Opiekunka dziecięca	1,1667	0,1667	-1	7
"914103"	Robotnik gospodarczy	30,1667	4,6667	-25,5	6,4643
"828109"	Monter pojazdów i urządzeń transportowych	5,25	0,8333	-4,4167	6,3
"621104"	Ogrodnik – uprawa roślin ozdobnych	0,4167	0,0833	-0,3333	5
"915206"	Woźny	0,4167	0,0833	-0,3333	5
"722303"	Szlifierz metali	2,3333	0,5	-1,8333	4,6667
"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	1	0,3333	-0,6667	3
"341901"	Asystent bankowości	0,25	0,0833	-0,1667	3
"348202"	Bibliotekarz	0,25	0,0833	-0,1667	3
"712401"	Brukarz	0,25	0,0833	-0,1667	3
"814101"	Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	1,4167	0,5	-0,9167	2,8333
"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	11	4,3333	-6,6667	2,5385
"346102"	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,4167	0,1667	-0,25	2,5
"413103"	Magazynier	2,9167	1,25	-1,6667	2,3333
"512301"	Bufetowy [barman]	1,6667	0,75	-0,9167	2,2222
"341601"	Zaopatrzeniowiec	0,5	0,25	-0,25	2
"714102"	Malarz konstrukcji i wyrobów metalowych	0,1667	0,0833	-0,0833	2
"741103"	Rozbieracz-wykrawacz	0,3333	0,1667	-0,1667	2
"821103"	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	0,1667	0,0833	-0,0833	2
"833101"	Operator maszyn leśnych	0,3333	0,1667	-0,1667	2
"913203"	Pokojowa [w hotelu]	0,1667	0,0833	-0,0833	2
"915106"	Konwojent	0,1667	0,0833	-0,0833	2
"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	5	2,5833	-2,4167	1,9355
"743604"	Szwaczka	7,0833	3,6667	-3,4167	1,9318
"931203"	Robotnik drogowy	1,9167	1	-0,9167	1,9167
"823205"	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	2	1,0833	-0,9167	1,8462
"411101"	Sekretarka	1,3333	0,75	-0,5833	1,7778
"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	5,5833	3,25	-2,3333	1,7179
"816205"	Palacz kotłów c.o. wodnych rusztowych	0,25	0,1667	-0,0833	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Zawody zrównoważone

Na rynku pracy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim wystąpiło **16 zawodów zrównoważonych**, tj. takie, których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) kształtował się w granicach 0,9 - 1,1. Zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy wystąpiły we wszystkich wielkich grupach zawodów.

Do zawodów zrównoważonych, tj. cechujących się równowagą na rynku pracy zaliczono m.in. następujące zawody:

- **kopacz, inżynier mechanik – technologia mechaniczna,**
- **inżynier organizacji i planowania produkcji,**
- **fizjoterapeuta, laborant chemiczny, grafik komputerowy.**

Poniższa tabela przedstawia obraz zawodów zrównoważonych, zarejestrowanych w 2007 roku. W porównaniu z liczbą wpływających do tutejszego urzędu ofert pracy odnotowano taką samą ilość zarejestrowanych osób w ewidencji w pożądanym grupach zawodowych. Wynika to przede wszystkim z wysokich wymagań stawianych przez pracodawców bądź specyficznych cech danego zawodu. Z uwagi na fakt, iż są to stanowiska wysoko wyspecjalizowane należy podkreślić incydentalność omawianych ofert pracy oraz stopień trudności uzyskania kwalifikacji, potrzebnych do wykonywania danego zawodu.

Tabela 14

Zawody zrównoważone

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	wskaźnik intensywności deficytu zawodów
"931201"	Kopacz	1,3333	1,25	-0,0833	1,0667
"214506"	Inżynier mechanik – technologia mechaniczna	0,0833	0,0833	0	1
"214908"	Inżynier organizacji i planowania produkcji	0,0833	0,0833	0	1
"223903"	Fizjoterapeuta	0,25	0,25	0	1
"311101"	Laborant chemiczny	0,1667	0,1667	0	1
"311801"	Grafik komputerowy	0,0833	0,0833	0	1
"321101"	Technik analityki medycznej	0,0833	0,0833	0	1
"321401"	Dietetyk	0,0833	0,0833	0	1
"322601"	Technik farmaceutyczny	0,0833	0,0833	0	1
"341201"	Agent ubezpieczeniowy	0,0833	0,0833	0	1
"342205"	Technik logistyk	0,0833	0,0833	0	1
"512103"	Intendent	0,0833	0,0833	0	1
"514103"	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	0,4167	0,4167	0	1
"734305"	Montażysta reprodukcyjny	0,1667	0,1667	0	1
"828105"	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0833	0,0833	0	1
"932103"	Pakowacz	1,25	1,25	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

Zawody nadwyżkowe

Do zawodów cechujących się największą **nadwyżką podaży siły roboczej** zaliczono m.in. następujące grupy:

- **stolarz meblowy, technik mechanik,**
- **rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik],**
- **ekonomista.**

Wśród zawodów zdefiniowanych jako nadwyżkowe dominowały zawody wymagające wykształcenia zawodowego. Najczęściej prace na w/w stanowiskach podejmują mężczyźni. Dotyczy to zwłaszcza zawodów związanych z mechaniką (mechanik i elektromechanik samochodów osobowych, elektromechanik zakładowy, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych) i branżą budowlaną (stolarz budowlany). Zawody najliczniej reprezentowane przez panie to: krawiec, pielęgniarka i cukiernik.

Tabela 15

Zawody nadwyżkowe

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	wskaźnik intensywności deficytu zawodów
"742207"	Stolarz meblowy	0,0833	5,9167	5,8333	0,0141
"311502"	Technik mechanik	0,1667	11	10,8333	0,0152
"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	0,0833	4,8333	4,75	0,0172
"241102"	Ekonomista	0,0833	3,1667	3,0833	0,0263
"312102"	Technik informatyk	0,0833	3,1667	3,0833	0,0263
"311401"	Technik elektronik	0,0833	2,6667	2,5833	0,0312
"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,75	17,0833	16,3333	0,0439
"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,1667	3,6667	3,5	0,0455
"712302"	Stolarz budowlany	0,0833	1,75	1,6667	0,0476
"724102"	Elektromechanik poj.samochodowych	0,0833	1,75	1,6667	0,0476
"743304"	Krawiec	0,6667	13,5	12,8333	0,0494
"224101"	Pielęgniarka	0,0833	1,6667	1,5833	0,05
"741201"	Cukiernik	0,1667	3,3333	3,1667	0,05
"315202"	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy [zawód szkolny: Technik bezpieczeństwa i higieny pracy]	0,0833	1,5	1,4167	0,0556
"713604"	Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	0,1667	2,6667	2,5	0,0625
"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	1	12,25	11,25	0,0816
"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0833	0,9167	0,8333	0,0909
"512302"	Kelner	0,25	2,4167	2,1667	0,1034
"741203"	Piekarz	0,5833	5,5	4,9167	0,1061
"346104"	Pracownik socjalny	0,0833	0,75	0,6667	0,1111
"512202"	Kucharz małej gastronomii	0,5	3,8333	3,3333	0,1304
"722304"	Tokarz	0,5	3,8333	3,3333	0,1304
"232109"	Nauczyciel języka polskiego	0,0833	0,5833	0,5	0,1429
"412102"	Asystent rachunkowości [zawód szkolny: Technik rachunkowości]	0,1667	1,1667	1	0,1429
"513301"	Opiekunka domowa	0,0833	0,5833	0,5	0,1429
"712102"	Murarz	1,6667	11,6667	10	0,1429
"724101"	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,0833	0,5833	0,5	0,1429
"833104"	Kierowca ciągnika rolniczego	0,1667	1,1667	1	0,1429
"512201"	Kucharz	2,25	15,4167	13,1667	0,1459
"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,25	1,6667	1,4167	0,15

c. Wskaźnik długotrwałego bezrobocia określa zawody, w których bezrobotni najdłużej oczekują na ofertę pracy. Analiza wielkości tego wskaźnika wskazuje, że w rejestrach urzędu pracy najdłużej pozostawali bez pracy bezrobotni pracujący poprzednio w zawodach:

z grupy 9 „pracownicy przy pracach prostych” głównie w handlu i usługach,

z grupy 4 „pracownicy biurowi”: pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów, pracownicy obsługi biurowej,

z grupy 6 „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy”,

Najkrócej zaś pozostawali bez pracy operatorzy i monterzy maszyn.

Tabela 16

Zestawienie osób długotrwale bezrobotnych na koniec grudnia 2007 roku

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
"91"	pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	0,5053
"33"	nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	0,5
"42"	pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,5
"61"	rolnicy	0,4783
"63"	leśnicy i rybacy	0,4565
"41"	pracownicy obsługi biurowej	0,439
"52"	modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,4366
"74"	pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,4075
"51"	pracownicy usług osobistych i ochrony	0,3904
"62"	ogrodnicy	0,3333
"93"	robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,3256
"73"	robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanterijnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	0,32
"23"	specjaliści szkolnictwa	0,32
"83"	kierowcy i operatorzy pojazdów	0,3095
"71"	górnicy i robotnicy budowlani	0,3025
"32"	średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	0,3019
"64"	rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,3
"31"	średni personel techniczny	0,2848
"13"	kierownicy małych przedsiębiorstw	0,25
"12"	kierownicy dużych i średnich organizacji	0,25
"34"	pracownicy pozostałych specjalności	0,2482
"72"	robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,2426
"24"	pozostali specjaliści	0,2299
"22"	specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	0,2273
"81"	operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,2143
"82"	operatorzy i monterzy maszyn	0,2037
"21"	specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,0667

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych tabelarycznych MPiPS-01

V. PODSUMOWANIE

Podsumowując analizę danych przedstawionych w tabelach zauważyć można, że najistotniejszym problemem wśród osób bezrobotnych są niedostateczne kwalifikacje zawodowe lub ich brak. Dotyczy to zarówno elementarnej wiedzy szkolnej jak również uprawnień dodatkowych – niezbędnych do wykonywania danego zawodu.

Większość bezrobotnych to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W większości dysponowali oni kwalifikacjami na poziomie zawodowym, bądź nie posiadali w ogóle ani kwalifikacji, ani doświadczenia zawodowego.

Najliczniejszą kategorię stanowiły osoby posiadające zawody z grupy „**robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**” oraz **osoby bez zawodu**, które podzielić można na osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz wykształceniem ogólnokształcącym. Założyć można jednak, iż osoby z drugiej grupy będą kontynuować naukę i w rezultacie nabędą uprawnienia i kwalifikacje do wykonywania określonego zawodu.

Kolejnym problemem charakteryzującym obecnie rynek pracy jest nadwyżka osób zarejestrowanych w określonych zawodach, np.: stolarzy, ekonomistów, handlowców. Zawody osób rejestrujących się w urzędzie pracy zdominowane są przez zawody najbardziej popularne a podjęcie decyzji o zmianie kwalifikacji nie zawsze poprzedzone jest wnikliwą analizą obecnego rynku pracy. Powoduje to powstanie grupy zawodów nadwyżkowych, gdzie popyt na prace w w/w zawodach przekracza podaż ofert pracy.

Innym zjawiskiem występującym obecnie na rynku pracy jest istnienie grupy zawodów scharakteryzowanych jako deficytowe (m.in. spawacz, opiekunka dziecięca, monter pojazdów i urządzeń transportowych, ogrodnik, szlifierz metali, asystent bankowości).

Oznacza to większą liczbę ofert pracy zgłaszaną w stosunku do liczby osób zarejestrowanych. Wy tłumaczyć to można kilkoma przyczynami, np. szkolnictwo zawodowe nie dostosowało jeszcze swojej oferty edukacyjnej do zmieniającej rzeczywistości, stąd mało kandydatów na te stanowiska,

uzyskanie uprawnień wymaganych przy wykonywaniu pewnych zawodów jest kosztowne.

Dość znaczną grupę **1171 osób - 31,5%** wśród ogółu bezrobotnych w powiecie na koniec 2007 roku stanowiły osoby **bezrobotne z doświadczeniem zawodowym pozostające bez pracy dłużej niż rok**, szczególnie narażone na wykluczenie społeczne przez częstokroć małą elastyczność i mobilność zawodową. W porównaniu z grudniem 2006 roku ich ilość spadła o 38,5% - 734 osoby.

Wśród bezrobotnych absolwentów na koniec grudnia 2007 roku dominowały **osoby z wykształceniem średnim**, czyli z grup zawodowych 3 i 4, zakwalifikowano tutaj **41 osób (39,1% zarejestrowanych absolwentów)**, w tym najwięcej osób zanotowano w zawodach:

- **technik handlowiec,**
- **technik żywienia i gospodarstwa domowego,**
- **technik ekonomista.**

W odniesieniu do roku ubiegłego liczba bezrobotnych absolwentów ze średnim wykształceniem spadła o 38% tj. o 25 osób.

Spadek liczby osób bezrobotnych szedł w parze ze spadkiem liczby ofert pracy pozostających w dyspozycji urzędów pracy. **Liczba bezrobotnych spadła o 35,2% w odniesieniu do roku ubiegłego, natomiast liczba ofert pracy spadła o 19,2%.**

Pracodawcy zgłaszali do urzędów pracy chęć zatrudnienia osób bezrobotnych przede wszystkim w zawodach takich jak: **robotnik gospodarczy, sprzedawca, pracownik biurowy, operator urządzeń do obróbki drewna, szwaczka.**

Osoby najgorzej wykwalifikowane najpóźniej zdobywają pracę i najszybciej ją tracą – są najmocniej narażone na negatywne skutki zmian w gospodarce. Zauważalny jest wzrost wymagań pracodawców co do poziomu wykształcenia i zakresu umiejętności, co głównie wynika z wysokiej podaży pracy. Doprowadza to do sytuacji, w której nawet wysokie kwalifikacje nie zapewniają wszystkim pracy.

Brak wystarczającej liczby ofert pracy dla osób najlepiej wykształconych powoduje, że aby uzyskać zatrudnienie muszą one wykonywać prace na stanowiskach nie satysfakcjonujących zarówno pod względem finansowym jak i prestiżowym. Osoby te mają jednakże większe szanse na zdobycie pracy i ponoszą mniejsze ryzyko jej utraty. Wysokie kwalifikacje zwiększają mobilność zawodową kandydatów.

Największe szanse na zatrudnienie mają osoby, które spełniają jednocześnie trzy warunki: dobrze znają język obcy, posiadają prawo jazdy, co zwiększa potencjalną mobilność kandydata do pracy – wpływa na jego elastyczność, większą dyspozycyjność i wszechstronność, sprawnie obsługują komputer. Znaczenie wymienionych wyżej

umiejętności jest istotne ze względu na ich uniwersalny charakter – są one przydatne w pracy na niemal każdym stanowisku.

Postępująca komputeryzacja wszystkich dziedzin życia społecznego w największym stopniu dotyczy życia zawodowego – osoby nie potrafiące posługiwać się komputerem jako narzędziem pracy będą miały coraz mniejsze szanse na zdobycie stałej i dochodowej pracy.

W oparciu o analizę danych statystycznych stwierdzić można też, iż niezbędne są zawody spełniające standardy unijne i związane z:

- pośrednictwem finansowym, ubezpieczeniami i finansami publicznymi,
- nową technologią w budownictwie – dekarz, posadzkarz, murarz, tynkarz,
- występowaniem państwa jako instytucji – bezpieczeństwo, administracja,
- przetwórstwem rolno-spożywczym, przedsiębiorczością, księgowością działalności rolniczej i pozarolniczej,
- rozwojem infrastruktury i drobnej przedsiębiorczości.

Analiza suchych liczb i wskaźników pokazuje tylko skalę problemu, ale nie diagnozuje przyczyn pozostawania bez pracy czy też niechęci do podnoszenia kwalifikacji. Wyciągnięcie zatem wniosków z opracowań ilościowych zawsze będzie jedynie stanowić częściową diagnozę, do której należy dodać wiedzę i spostrzeżenia specjalistów zajmujących się problematyką rynku pracy.